

31οι ΠΛΟΕΣ : Lumen de Lumine / Φως εκ Φωτός

Οι 31οι ΠΛΟΕΣ είναι αφιερωμένοι εφέτος στο φως, στις διάφορες πηγές και ποιότητές του, στις εντάσεις και αντανakλάσεις του, στις εκφάνσεις κι επενέργειές του, στους συνδυασμούς επίσης καθώς και στις «μεταμορφώσεις» του, στις ιδιότητες και σημασίες του, αλλά και στους ποικίλους τρόπους μέσω των οποίων αυτό διατυπώνεται στα έργα της τέχνης.

Την αφορμή για το θέμα την έδωσε ένα ζήτημα που μας απασχολεί όλους τον τελευταίο καιρό, επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό την καθημερινότητά μας. Πρόκειται για την Τεχνητή Νοημοσύνη, που ευρέως αναφέρεται και ως φως της γνώσης. Δεν θα δαιμονοποιήσουμε, ούτε θα προπαγανδίσουμε την Τεχνητή Νοημοσύνη. Παρ'ότι βιώνουμε την αρχή των επιτευγμάτων της, είναι ήδη γνωστά τα οφέλη της στην Ιατρική, στην Οικονομία, στην Διοίκηση, στην Επιχειρηματικότητα και γενικότερα στην έρευνα. Δεν μπορούμε ωστόσο να γνωρίζουμε από τώρα, τί θα γίνει στο μέλλον με την βιοηθική και με την ανθρώπινη δημιουργικότητα. Μέχρι να διαμορφωθούν κανονιστικά πλαίσια ελέγχου ως προς την χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης, θα υπάρχει ένας ισχυρός προβληματισμός, αναφορικά με την ζωή, την τέχνη και την σκέψη μας. Το παρελθόν του πολιτισμού μας, έχει δώσει πολλά παραδείγματα σχετικά με το φως, τις αποκαλύψεις και την ιδιοσυστασία του, τις λειτουργίες και τις αναγωγές του, τους συμβολισμούς και τις αντανakλάσεις του. Κι όπως γνωρίζουμε, το φως είναι κύμα και σωματίο. Δεν είναι ύλη, αλλά όμως συμπεριφέρεται ως ύλη. Οι καλλιτέχνες το εκφράζουν ως μια γέφυρα ανάμεσα στην φύση και στην ζωή, στον μικρόκοσμο και στην μεγακλίμακα, υποσημαίνοντας την αλληλουχία του με το σκοτάδι ή με τις αλλαγές της τονικότητας των χρωμάτων. Μέσα από τις διακυμάνσεις και τις τονικότητες του φωτός, αναδεικνύεται η συνύπαρξη της φυσικής, της συναισθηματικής και της πνευματικής παραμέτρου του «εαυτού».

Επιπλέον, μέσα από τα εκτιθέμενα έργα της έκθεσης αντικατοπτρίζεται -εκτός από τον χωροχρόνο και την μνήμη- η σχέση μας με την «ετερότητα».

Με βάση τις αλληγορίες του φωτός και των εικονιστικών του συμφραζομένων ή των ποικίλων αποτυπώσεων της εικαστικής χειρονομίας, τονίζεται ανάμεσα στ'άλλα και η σχέση συνείδησης, υποσυνειδήτου και συλλογικού ασυνειδήτου, εφόσον ο καλλιτέχνης είναι γνωστό πως εκφράζεται σύμφωνα με τους τρόπους που προσλαμβάνει, αναπλάθει και μετουσιώνει την δική του πραγματικότητα. Και την μετουσιώνει, τόσο αισθαντικά, όσο και δραματικά, ως σύμπραξη του εφήμερου και της κοσμοαντίληψής του.

Το ζήτημα ωστόσο δεν περιορίζεται μόνο στους τρόπους που ο καλλιτέχνης φιλοτεχνεί πτυχές της κοσμοαντίληψής του. Συμπληρώνεται και με τους τρόπους

που μπορεί ο θεατής να ανοίξει διαύλους επικοινωνίας, με τα έργα του. Αυτός είναι κι ο λόγος που η τωρινή έκθεση είναι αφιερωμένη τιμητικά στον Καρλ Γιούνγκ (1875-1961), καθώς εφέτος συμπληρώνονται 150 χρόνια από την

γέννησή του. Γιατί, ο Καρλ Γιούνγκ ήταν εκείνος που άνοιξε μεγάλους δρόμους ως προς την ερμηνεία των έργων της τέχνης, με την αναλυτική και συμβολική του ψυχολογία του βάθους, την επενέργεια επίσης του συλλογικού ασυνειδήτου στην καθημερινότητά μας, την λειτουργία του κόσμου των αρχετύπων και κυρίως το φως που κρύβουν εκεί, (ασυναισθήτως) τα σκοτάδια της ψυχής μας.

Αθηνά Σχινά / Ιστορικός Τέχνης (ΕΚΠΑ) κι Επιμελήτρια της έκθεσης